

Suvi Pimiä

MITEN PALAUTTEENSAAJAN KASVOKUVAN NÄKEMINEN VAIKUTTAA PALAUTTEEN KIELTEISYYTEEN?

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Pro gradu -tutkielma
Toukokuu 2020

TIIVISTELMÄ

Pimiä Suvi: Miten palautteensaajan kasvokuvan näkeminen vaikuttaa palautteen kielteisyyteen?

Pro gradu -tutkielma

Tampereen yliopisto

Psykologia

Toukokuu 2020

Internetissä kommunikoidessa sosiaalisten vihjeiden määrä on vähäisempi kuin kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mikä merkitys kasvojen näkemisellä on palautteenantoon Internetissä.

Tutkimuksessa tarkasteltiin, onko palautteensaajan kasvokuvan näkemisellä vaikutusta annetun palautteen laatuun. Hypoteesina oli, että palautteet olisivat kielteisempiä tilanteissa, joissa tutkittavat eivät nähneet kasvokuvaa, kuin tilanteissa, joissa he näkivät kasvokuvan. Tutkimuksessa tutkittavia ($n = 92$) pyydettiin antamaan palautetta kahdesta runosta verkkoympäristössä. Runon yhteydessä he näkivät joko olettamansa palautteensaajan kasvokuvan tai kasvottoman oletusprofiilikuvan. Tutkittavat antoivat palautetta arvioimalla väittämiä runon kirjoittajasta ja runosta numeerisella asteikolla ja kirjoittamalla vapaan kirjallisen palautteen. Ulkopuoliset arvioitsijat luokittelivat kirjalliset palautteet niiden kielteisyyden perusteella.

Kasvojen näkemisellä oli vaikutusta runoista annettujen palautteiden kielteisyyteen. Tutkittavat arvioivat palautteensaajaa kielteisemmin, kun he eivät nähneet kasvokuvaa, verrattuna tilanteeseen, jossa he näkivät kasvokuvan. Lisäksi kasvokuvalla oli vaikutusta runon herättämien myönteisten tunteiden kokemukseen. Kun kasvokuvaa ei nähty, runon ei koettu herättävän myönteisiä tunteita. Sen sijaan, kun kasvot nähtiin, runon koettiin herättävän myönteisiä tunteita. Lisäksi tutkimuksessa havaittiin, että arvioitavan työn laadulla oli merkitystä siihen, miten kasvojen näkeminen vaikutti palautteeseen, sillä huonommaksi arvioidussa runossa kasvojen vaikutus palautteeseen ilmeni selkeämmin kuin paremmaksi arvioidussa runossa. Tutkimus osoittaa, että kasvojen näkemisellä on merkitystä siinä, kuinka kielteisesti toisia ihmisiä ja heidän töitään Internetissä arvostellaan.

Avainsanat: kasvojen havaitseminen, Internet, kokeellinen tutkimus, anonymiteetti

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -ohjelmalla

SISÄLTÖ

JOHDANTO	1
Internet ja anonymiteetti	2
Tekijän anonymiteetti	4
Vastaanottajan anonymiteetti	5
Tämä tutkimus.....	7
MENETELMÄT	8
Osallistujat	8
Aineistonkeruu	8
Ärsykkeet	9
Mittarit	10
TULOKSET	11
POHDINTA	13
Tutkimuksen vahvuudet, rajoitukset ja jatkotutkimus	16
Lopuksi.....	17
LÄHTEET	19
LIITTEET	22

JOHDANTO

Internet on erottamaton osa lähes jokaisen nykysuomalaisen arkea. Tilastokeskuksen vuoden 2018 raportin mukaan alle 55-vuotiaista suomalaisista valtaosa ja nuoremmista ikäryhmistä (16–24 vuotta) jo käytännössä kaikki käyttävät Internetiä päivittäin. Raportin mukaan suomalaiset käyttävät Internetiä tyypillisimmin älypuhelimilla tai kannettavilla tietokoneilla. Päivittäisten asioiden hoitamisen lisäksi sitä käytetään yhteydenpitoon muiden ihmisten kanssa esimerkiksi yhteisö- tai pikaviestipalveluiden avulla (Tilastokeskus, 2018). Koska Internet on vääjäämättä osa arkea ja yhteydenpitoa niin läheisten kuin vieraidenkin kanssa, on tärkeää ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttavat Internetissä tapahtuvaan vuorovaikutukseen.

Vuorovaikutus Internetissä on monin tavoin erilaista kuin kasvokkainen vuorovaikutus. Internet mahdollistaa esimerkiksi fyysisestä sijainnista riippumatonta yhteydenpitoa, jolloin esimerkiksi työyhteisö voi kommunikoida keskenään Internetin välityksellä tai on mahdollista luoda suhteita uusiin ihmisiin jopa eri puolella maailmaa (McKenna & Bargh, 2000). Laitteiden välityksellä tapahtuvassa vuorovaikutuksessa sosiaalisten vihjeiden määrä on kuitenkin väistämättä vähäisempi kuin kasvokkaisessa vuorovaikutuksessa. Vuorovaikutuskumppanit eivät välttämättä näe toisiaan lainkaan tai tiedä edes toistensa todellisia nimiä. Tärkeiksi sosiaalisista vihjeiksi Internetissä tapahtuvassa kommunikaatiossa on havaittu tunnistettavuus, näköyhteys ja katsekontakti, sillä näiden puuttuminen on ollut yhteydessä vihamieliseen käyttäytymiseen Internetissä (Lapidot-Lefler & Barak, 2012). Hyvinkin hienovaraisilla vihjeillä saattaisi siis olla vaikutusta käyttäytymiseen, kun toisesta saatava tieto on rajallista, mikä on Internetissä tyypillinen tilanne.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, onko vastapuolen kasvojen näkeminen tekijä, joka vaikuttaa käyttäytymiseen Internetissä. Tutkimuksessa tarkastellaan, vaikuttaako palautteensaajan kasvokuvan näkeminen siihen, millaista palautetta tälle annetaan. Tutkittavia pyydetään antamaan verkkoympäristössä anonyymia ja rehellistä palautetta, jonka he uskovat myöhemmin päätyvän palautteensaajalle. Kukin tutkittava antaa palautetta kahdelle henkilölle, joista toisesta he näkevät kasvokuvan ja toisesta kasvottoman oletusprofiilikuvan. Tarkoituksena on selvittää, onko palautteensaajan kasvokuvan näkemisellä vaikutusta annetun palautteen laatuun.

Internet ja anonymiteetti

Vuorovaikutus Internetissä eroaa monin tavoin kasvokkain tapahtuvasta vuorovaikutuksesta. McKenna ja Bargh (2000) ovat koonneet neljä tekijää, jotka voimakkaimmin erottavat Internetissä tapahtuvan vuorovaikutuksen kasvokkaisesta, ja mitä etuja niistä on vuorovaikutukselle. Vaikka heidän artikkelistaan on kulunut jo 20 vuotta, jona aikana Internetin käyttölaajuus on kasvanut huimasti, eivät nämä neljä tekijää ole suinkaan menettäneet merkitystään. Ensimmäkin Mc Kennan ja Barghin (2000) mukaan yhteydenpito Internetin välityksellä ei ole riippuvainen kumppanien fyysisestä sijainnista, toisin kuin kasvokkainen vuorovaikutus, mikä helpottaa esimerkiksi ystävyyssuhteiden muodostamista ja ylläpitoa. Toiseksi visuaalisilla vihjeillä ei ole yhtä suurta merkitystä vuorovaikutukselle Internetissä kuin kasvokkain, jolloin esimerkiksi kumppaneiden viehättävyys ei vaikuta vuorovaikutukseen. Kolmanneksi vuorovaikutus Internetissä ei ole ajasta riippuvaista, vaan esimerkiksi viestiteltäessä toisen kanssa vastausta voi miettiä pidempään kuin kasvokkain. Neljänneksi yhteydenpito Internetin välityksellä mahdollistaa anonymiteetin. Anonymiteetin etu vuorovaikutukselle on heidän mukaansa esimerkiksi se, että ihmiset uskaltavat tuoda esiin arkaluontoisiakin asioista, joista he eivät omalla nimellään välttämättä kertoisi. Anonymiteetti voi siis mahdollistaa vertaistuen saamisen myös hankaliksi koettuihin aiheisiin.

Anonymiteetin taso Internetissä voi vaihdella. Eri anonymiteetin tasojen luokittelusta ei ole luotu yhtenäisesti hyväksyttyä mallia, mutta Keipi, Oksanen ja Räsänen (2015) esittelivät tutkimuksessaan ajatuksensa eri anonymiteettitasojen eroista. Heidän mukaansa täysi anonymiteetti tarkoittaa tilannetta, jossa henkilöstä ei ole saatavilla mitään tietoa muille ihmisille. Tällainen tilanne on yleinen esimerkiksi monilla Internetin keskustelupalstoilla, joissa kommentointi tapahtuu täysin nimettömänä, eivätkä keskustelijat tunne toisiaan mitään muuta kautta. Heidän mukaansa pseudonymiteetti taas tarkoittaa tilannetta, jossa henkilöstä on tiedossa jokin yksilöivä nimimerkki, profiili tai avatar, jota hän käyttää säännöllisesti, mutta se ei kuitenkaan paljasta hänen koko henkilöllisyyttään. Visuaalisen anonymiteetin tilanteessa sen sijaan koko henkilön fyysinen olemus on piilossa, eikä hän käytä säännöllisesti samaa, yksilöivää nimimerkkiä. Visuaaliset vihjeet eivät siis vaikuta vuorovaikutukseen, vaikka vuorovaikutuskumppanit saattaisivatkin tuntea toisensa Internetin ulkopuolella tai heillä olisi toisistaan muuta yksilöivää tietoa.

Anonymiteetti tuo yhteydenpitoon joissakin tilanteissa selviä etuja, kuten vertaistuen mahdollisuuden (McKenna & Bargh, 2000), mutta erityisesti tekijän kokema anonymiteetti on liitetty myös useisiin epäsosiaalisiin ilmiöihin. Aggressiivisuus ja kiusaaminen ovat Internetin mukanaan

tuomia lieveilmiöitä, ja anonymiteetin on ajateltu olevan merkittävä altistava tekijä aggressiivisuudelle Internetissä. Barlett, Gentile ja Chew (2016) havaitsivat tutkimuksessaan anonymiteetin lisäävän todennäköisyyttä nettikiusaamiselle. Toisessa tutkimuksessa tarkasteltiin uutissivustojen kommenttiosioita (Santana, 2014). Siinä havaittiin, että sivustoilla, joilla uutisia saattoi kommentoida täysin anonymisti, kommentteista 53 % oli vihamielisiä. Sivustoilla, joilla pystyi kommentoimaan ainoastaan omalla nimellään, vain 29 % kommentteista oli luokiteltavissa vihamielisiksi. Yhteneviä tuloksia saivat myös Moore, Nakano, Enomoto ja Suda (2012) tutkiessaan Internetin keskustelupalstojen kommentteja. He havaitsivat, että keskustelupalstoilla tapahtuvasta kiusaamisesta valtaosa oli yhteydessä anonymiteettiin. Anonymiteetti on siis yksi riskitekijä aggressiivisuudelle ja kiusaamiselle Internetissä.

Internetissä tapahtuvan kiusaamisen eli nettikiusaamisen seurauksia uhrille on tutkittu paljon koulumaailmassa. Kiusatuksi tulemisen on huomattu liittyvän muun muassa lisääntyneeseen sosiaaliseen ahdistuneisuuteen (Dempsey, Sulkowski, Nichols & Storch, 2009), heikentyneeseen koulumenestykseen (Beran & Li, 2007) ja alhaisempaan itsetuntoon (Didden ym., 2009; Patchin & Hinduja, 2010). Aggressiivisuuden ja kiusaamisen seuraukset Internetissä ovat siis pahimmillaan hyvin vakavia. KiVa-koulu selvityksen perusteella suomalaisnuorista noin 2 % oli kokenut nettikiusaamista kahdesti tai useammin viimeisen kuukauden aikana (Salmivalli, Sainio & Hodges, 2013). Toisen laajan suomalaisen kyselytutkimuksen mukaan jopa noin 10 % suomalaisnuorista (ikä 14–18 vuotta) oli kokenut nettikiusaamista edeltävän vuoden aikana (Lindfors, Kaltiala-Heino & Rimpelä, 2012).

Anonymiteetin vaikutusta vertaispalautteeseen on tutkittu erityisesti opetuksen kehittämisen kannalta. Tutkimuksissa on havaittu, että anonyymi palaute Internetin välityksellä on rehellisempää kuin palaute, josta palautteenantaja ja -saaja ovat tunnistettavia (Howard, Barret & Frick, 2010; Li, 2017). Näiden tutkimusten mukaan rehellinen vertaispalaute edistää oppimista parhaiten. Tämän lisäksi on kuitenkin havaittu, että anonyymi palautteenanto tuottaa enemmän vihamielisiä kommentteja kuin tunnistettava palautteenanto (Howard ym., 2010). Christie ja Dill (2016) tutkivat, miten anonymiteetti vaikuttaa muista opiskelijoista tehtyihin arviointeihin. Tutkittavia pyydettiin kirjoittamaan oma mielipiteensä yliopiston uusista ympäristökäytännöistä. He kirjoittivat palautteen joko anonymisti tai kertomalla etunimensä sekä vuosikurssinsa. Tämän jälkeen heille annettiin luettavaksi kuvitteellisten opiskelijoiden kommentteja, joissa suhtautuminen käytäntöihin oli joko kriittinen, neutraali tai myönteinen. Luettavat mielipiteet olivat joko anonyymeja tai niissä oli nimi ja vuosiluokka, sen mukaan, miten tutkittavat itse olivat vastanneet oman mielipiteensä. Tutkittavia pyydettiin arvioimaan numeerisella asteikolla mielipiteen kirjoittaneen opiskelijan älykkyys sekä tämän mielipiteen hyödyllisyys. Kriittisesti ympäristökäytäntöihin suhtautuva opiskelija arvioitiin kielteisemmin, jos hän oli anonyymi, kuin jos hänestä tiedettiin nimi ja vuosiluokka. Anonymiteetin

vaikutusta arviointeihin ei havaittu yhtä selkeästi, kun arvioitavan opiskelijan mielipide ympäristökäytännöistä oli myönteinen tai neutraali. Usein palautteenantoa tarkastelevissa tutkimuksissa on verrattu tilannetta, jossa sekä palautteenantaja että -saaja ovat olleet anonyymeja, tilanteeseen, jossa molemmat ovat tunnistettavista. Tällöin ei kuitenkaan voida olla varmoja, olisiko pelkästään palautteenantajan tai -saajan anonymiteetilla vaikutusta palautteen laatuun.

Tekijän anonymiteetti

Tekijän anonymiteetin vaikutusta käyttäytymiseen on tarkasteltu laajasti deindividuaatiotutkimuksissa. Douglasin (2010) määritelmän mukaan deindividuaatio tarkoittaa tilannetta, jossa henkilön käsitys omasta yksilöllisyydestään on hetkellisesti alentunut, esimerkiksi anonymiteetin seurauksena. Vastuullisuuden tunne omista teoista heikkenee, kun henkilö kokee, ettei häntä pystytä tunnistamaan ja jäljittämään tekijäksi. Deindividuaatio saattaa johtaa epäsosiaaliseen käyttäytymiseen, mutta sen seuraukset voivat joissakin tilanteissa olla myös myönteisiä (Douglas, 2010). Jo psykologian klassikotutkimuksissa tekijän anonymiteetti liitettiin kohonneeseen epäsosiaaliseen käyttäytymiseen. Zimbardo (1969) tutki laboratorioskokeessaan anonymiteetin ja deindividuaation vaikutusta aggressiiviseen käyttäytymiseen. Hänen tutkimuksessaan anonyymi tilanne luotiin siten, että osan tutkittavista kasvot peitettiin hupulla, jolloin näkyville jäivät vain silmät, ja vaatetuksena heillä kaikilla oli samanlainen löysä kaapu. Osa tutkittavista taas osallistui kokeeseen kasvot näkyvillä, omilla vaatteillaan ja rinnassaan nimilappu. Tutkittavia pyydettiin antamaan sähköiskuja toisille osallistujille. Ne koehenkilöt, jotka olivat anonyymeja, käyttäytyivät aggressiivisemmin antaen pidempiä sähköiskuja kuin koehenkilöt, jotka eivät olleet anonyymeja. Zimbardo (1969) esittikin anonymiteetin olevan merkittävä deindividuaatiota edesauttava tekijä.

Sulerin (2004) mukaan ihmisten käyttäytyminen Internetissä on estottomampaa kuin kasvokkaisissa tilanteissa (*engl.* the online disinhibition effect). Hänen mukaansa disinhibition Internetissä voi johtaa myönteisiin lopputuloksiin, esimerkiksi silloin, kun ihmiset uskaltavat jakaa arkaluontoisia asioitaan saadakseen tukea. Disinhibition seuraukset voivat kuitenkin olla myös kielteisiä ja johtaa esimerkiksi vihamieliseen kirjoitteluun ja kiusaamiseen. Kielteisen disinhibition merkittävimiksi syiksi on arveltu anonymiteettia, visuaalista anonymiteettia ja sosiaalisten vihjeiden vähäistä määrää, erityisesti katsekontaktin puuttumista (Joinson, 2007; Suler, 2004). Kokeellisessa tutkimuksessa Lapidot-Lefler ja Barak (2012) tutkivat anonymiteetin, visuaalisen anonymiteetin ja

katsekontaktin vaikutusta Internetissä tapahtuvaan disinhibitioon. Tutkittavia pyydettiin ratkaisemaan hankalaa moraalista ongelmaa pikaviestipalvelussa entuudestaan tuntemattoman parin kanssa. Anonyymissa tilanteessa tutkittavat esiintyivät toisilleen nimimerkin suojin ja tunnistettavassa tilanteessa heistä taas oli runsaasti yksilöivää tietoa (etu- ja sukunimi, ikä, sukupuoli, asuinpaikka, opiskeluala ja ammatti). Tilanteissa, joissa keskustelijat näkivät toisensa, heille asetettiin web-kamera kuvaamaan kasvojen sivuprofiilia. Visuaalisen anonyymiteetin (näkymätön) tilanteessa kameraa ei ollut. Katsekontaktitilanteessa silmien korkeudelle asetettiin web-kamera, ja keskustelijoita ohjeistettiin katsomaan kameraan. Katsekontaktin puuttuessa kameraa ei ollut. Näin muodostui kahdeksan erilaista tilannetta: anonyymi/ei anonyymi x näkymätön/näkyvä x katsekontakti/ei katsekontaktia. Tutkimuksessa oli 142 osallistujaa, jotka osallistuivat kukin yhteen tilanteeseen. Tutkijat tarkastelivat näiden kolmen tekijän pää- ja yhdysvaikutuksia kommunikaatioon. Anonyymiteetillä oli merkitsevä päävaikutus uhkauksiin: tilanteissa, joissa tutkittavat olivat anonyymeja, havaittiin enemmän uhkauksia kuin tunnistettavassa tilanteessa. Visuaalisella anonyymiteetillä havaittiin päävaikutus kielteiseen ilmapiiriin, jota raportoitiin enemmän tilanteissa, joissa tutkittavat olivat toisilleen näkymättömiä. Katsekontaktilla oli merkitsevä päävaikutus sekä uhkauksiin että itseraportoituun vihamielisyyteen, joita kumpaakin havaittiin enemmän tilanteissa, joissa katsekontakti puuttui.

Vastaanottajan anonyymiteetti

Mallit deindividuaatiosta ja disinhibitiosta selittävät tekijän anonyymiteetin vaikutusta kielteiseen käyttäytymiseen. Sen sijaan vastaanottajan anonyymiteetin vaikutusta tekijän käyttäytymiseen ei ole juurikaan tutkittu Internet-ympäristössä. Viitteitä vastaanottajan eli teon kohteen vaikutuksesta on saatavilla tutkimuksista, joissa on tarkasteltu teon kohteen tunnistettavuuden vaikutusta prososiaalisuuteen. Prososiaalisuus tarkoittaa mitä tahansa vapaaehtoisesti tehtyä suunniteltua tekoa, jonka tarkoitus on tuottaa hyvää toiselle ihmiselle (Grusec, Davidov & Lundell, 2002). Tutkimuksissa on havaittu, että tunnistettavia teon kohteita kohdellaan prososiaalisemmin kuin anonyymeja tai vain tilastollisesti esitettyjä teon kohteita (IVE, *engl.* identifiable victim effect: Small & Lowenstein, 2003; Small, Lowenstein & Slovic, 2007). Näissä IVE-tutkimuksissa prososiaalisuus on määritelty auttamiseksi, jota usein on mitattu rahalahjoitusten avulla. Avuntarvitsijat ovat joutuneet esimerkiksi sodan tai luonnonkatastrofin uhreiksi. Tyypillisesti tutkimuksissa on joko pyydetty tutkittavia ilmai-

semaan, kuinka paljon he olisivat halukkaita lahjoittamaan rahaa, tai on analysoitu tutkittavien todellisia lahjoitussummia (esim. Kogut & Ritov, 2005). Leen ja Feeleyn (2016) meta-analyttinen katsaus tarkasteli 41 kokeellista tutkimusta IVE-ilmiöstä. Meta-analyysissä havaittiin tunnistettavan teon kohteen lisäävän prososiaalisuutta tilastollisesti merkitsevästi useimmissa analysoiduissa tutkimuksissa. Vaikutus ei kuitenkaan ollut kovin voimakas. Meta-analyysissä tunnistettiin lisäksi useita tekijöitä, jotka voimistivat ilmiötä. Yksi merkittävä prososiaalisuutta voimistava tekijä oli teon kohteen valokuvan, nimen ja iän esittäminen (29 koetta). Sen sijaan pelkän nimen ja iän esittäminen (12 koetta) ei voimistanut merkitsevästi prososiaalisuutta. Myös Kogut ja Ritov (2005) esittivät, että teon kohteen kuvan näkeminen, pelkän nimen ja iän lisäksi, saa aikaan voimakkaampia tunnereaktioita uhria kohtaan, mikä lisää auttamisen todennäköisyyttä.

Teon kohteen anonymiteetin vaikutusta prososiaaliseen käyttäytymiseen on tutkittu paljon, mutta teon kohteen anonymiteetin vaikutusta kielteiseen käyttäytymiseen on tutkittu vähemmän. Prososiaalinen ja kielteinen käyttäytyminen eivät ole moraalisisina toimina täysin toistensa vastakohtia (Grusec, Davidov & Lundell, 2002; Treviño, 2006), joten vaikka tunnistettava uhri lisää prososiaalista käyttäytymistä, tästä ei voida kuitenkaan suoraan päätellä, miten uhrin tunnistettavuus vaikuttaa kielteiseen käyttäytymiseen. Yam ja Reynolds (2016) tutkivat teon kohteen anonymiteetin vaikutusta epäeettisiin päätöksiin kolmen kokeen avulla. Ensimmäisessä kokeessa tutkittavia pyydettiin päättämään, vapauttavatko he kuvitteellisen lääkeyhtiön johtajana markkinoille lääkettä vakavaan sairauteen heti ja kuinka paljon, vai vasta myöhemmin, jolloin sairastuneita olisi enemmän ja yhtiön voitot olisivat suurempia. Tutkittavat, joille esitettiin vain tilastollista tietoa sairastuneiden lukumäärästä, vapauttivat markkinoille merkitsevästi vähemmän lääkettä, kuin tutkittavat, jotka tiesivät yhden sairastuneen nimen. Kahdessa muussa kokeessa tutkijat tarkastelivat vielä konkreettista epäeettistä käyttäytymistä. Toisessa kokeessa epäeettistä käyttäytymistä tutkittiin pelin avulla, jossa pelikumppanien kesken jaettiin rahasumma. Kolmannessa kokeessa taas tarkasteltiin, kuinka paljon ihmiset olisivat valmiita huijaamaan rahaa itselleen toiselta henkilöltä. Kokeiden tulokset olivat yhteneviä: kun vastapelaaja tai uhri oli anonyymi, tutkittavat ottivat itselleen suuremman summan rahaa, kuin tilanteissa, joissa he tiesivät vastapelaajan tai uhrin nimen. Tutkimuksessa teon kohteen nimeä käytettiin yksilöivänä tietona. Aikaisemmin esitellyissä uhrin anonymiteettia ja prososiaalisuutta tarkastelevissa tutkimuksissa teon kohteen valokuvan on havaittu voimistavan auttamista (Lee & Feeley, 2016). Vielä on selvittämättä, onko teon kohteen kuvalla vaikutusta myös kielteiseen käyttäytymiseen.

Joitakin viitteitä kasvojen näkemisen vaikutuksesta kielteiseen käyttäytymiseen on saatavilla dehumanisaatiota käsittelevistä tutkimuksista. Dehumanisaatio tarkoittaa ilmiötä, jossa toisella ihmisellä tai ihmisryhmällä ei havaita inhimillisyyden tunnuspiirteitä eli piirteitä, jotka erottavat

ihmiset eläimistä tai koneista (Haslam & Loughnan, 2014). Dehumanisaatio on yhteydessä moniin aggressiivisiin tekoihin vaihdellen vakavuusasteeltaan lievistä hyvin vakaviin ja laajalti vaikuttaviin (Haslam & Loughnan, 2014). Joitakin tutkimuksia dehumanisaation vaikutuksesta aggressiivisuuteen on tehty verkkoympäristössä. Esimerkiksi dehumanisaation on havaittu lisäävän aggressiivisuutta kanssapelaajia kohtaan videopeleissä (Bastian, Jetten & Radke, 2012). Viimeaikaisissa tutkimuksissa on havaittu kasvojen havaitsemisen liittyvän saumattomasti inhimillisyyden havaitsemiseen muissa ihmisissä (Fincher & Tetlock, 2016). Eräässä tutkimuksessa kasvohavaintojen häiritsemisen kääntämällä kasvoärsyke ylösalaisin hidasti inhimillisyyteen liittyvien käsitteiden havaitsemista (Hugenberg ym., 2016). Kasvojen havaitsemisen merkittävä rooli dehumanisaatiossa antaa viitteitä siitä, että teon kohteen valokuvalla, erityisesti kasvokuvalla, voisi olla vaikutusta kielteiseen käyttäytymiseen vastaanottajaa kohtaan.

Tämä tutkimus

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mikä merkitys vastaanottajan kasvojen havaitsemisella on kielteiseen käyttäytymiseen Internetissä. Tutkimuksessa tutkittaville uskotellaan, että tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten ihmiset suhtautuvat saamaansa palautteeseen. Tutkittavia pyydetään antamaan palautetta runoista verkkoympäristössä ja he luulevat, että runojen tekijät ovat muita tutkittavia, ja että nämä saavat myöhemmin heidän antamansa palautteen. Kukin tutkittavista arvioi kaksi runoa, joista toisessa on ohessa uskotellun tekijän kasvokuva sekä nimimerkki ja toisessa nimimerkki sekä kasvoton oletusprofiilikuva. Tutkittavia ei ohjata antamaan erityisen kielteistä tai myönteistä palautetta, jotta voidaan selvittää heidän todellinen suhtautumisensa palautteensaajaan. Tutkittaville painotetaan, että he pysyvät koko tutkimuksen ajan anonyymeina. Tällä varmistetaan, että palaute on mahdollisimman rehellistä. Tutkittavien tehtävä on antaa palautetta runoista vastamalla väittämiin ja antamalla vapaata kirjallista palautetta. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, onko uskotellun palautteensaajan kasvokuvalla vaikutusta annettuihin palautteisiin, vaikka tutkittavat tietävät, että he pysyvät koko ajan täysin anonyymeina. Aikaisemman tutkimuksen perusteella tutkimuksen hypoteesina on, että tutkittavien antama palaute on kielteisempää ja kriittisempää, mutta ei rakentavaa, tilanteissa, joissa he eivät näe palautteensaajan kasvokuvaa, kuin tilanteissa, joissa he näkevät palautteensaajan kasvokuvan.

MENETELMÄT

Osallistujat

Tutkimukseen osallistui 92 henkilöä. Tutkittavista 66 oli naisia, 20 miehiä, 4 ilmoitti sukupuolekseen muu ja 2 ei halunnut ilmoittaa sukupuoltaan. Tutkimukseen osallistujat olivat 18–57-vuotiaita (\bar{x} = 25,6 vuotta s = 6,3 vuotta). Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja tutkittavat saivat halutessaan peruuttaa osallistumisensa missä tahansa tutkimuksen vaiheessa.

Aineistonkeruu

Tutkittaville uskoteltiin, että kyseessä olisi kolmivaiheinen tutkimus, jonka toiseen vaiheeseen he osallistuisivat. Todellisuudessa tutkimuksessa oli vain yksi vaihe. Tutkittaville kerrottiin, että kokeen ensimmäisen vaiheen osallistujia oli pyydetty tekemään lyhyitä loppusoinnollisia runoja aiheesta kaipausta. Heille kuvailtiin, että osallistujia oli pyydetty tekemään runot parhaan kykynsä mukaan ja nämä olivat saaneet käyttää tehtävän tekemisen niin paljon aikaa kuin tarvitsivat. Tutkittavat uskoivat osallistuvansa kokeen toiseen vaiheeseen, jossa heidän tehtävänsä oli antaa palautetta kahdelle osallistujalle näiden tekemistä runoista. Tutkittaville kerrottiin, että kokeen kolmannessa vaiheessa heidän antamansa palaute välitettäisiin runojen tekijöille, joiden suhtautuminen palautteeseen olisi tutkimuksen varsinainen tutkimuskohde. Tutkittaville painotettiin, että runojen tekijät eivät saisi missään vaiheessa tietää palautteenantajan henkilöllisyyttä.

Aineisto kerättiin 1.1.–13.3.2020. Tutkittavat kutsuttiin osallistumaan tutkimukseen Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Vaasan ja Itä-Suomen yliopiston opiskelijajärjestöjen sähköpostilistojen kautta. Tutkimuksen aineisto kerättiin verkossa täytettävällä E-lomakkeella. Lomakkeesta oli käytössä 12 eri versiota, joiden avulla tasapainotettiin runojen ja kasvokuvien esiintymisjärjestys. Tutkittavat arvottiin eri versioihin heidän hyväksyessään sähköpostiin saapuneen osallistumiskutsun.

Ärsykkeet

Tutkittavat näkivät toisen runon yhteydessä olettamansa tekijän kasvokuvan sekä nimimerkin ja toisen runon yhteydessä vain tekijän nimimerkin ja oletusprofiilikuvan, jossa näkyi ihmisen ylävar-talon profiili. Jatkossa näihin kahteen eri tilanteeseen viitataan termeillä kasvot/ei kasvoja. Kasvo-kuvat hankittiin kasvoärsykeaineistopankista Psychological Image Collection at Stirling (PICS). Kasvokuvuiin valittiin kolme naishenkilöä ja kolme mieshenkilöä, jotka olivat kaikki arviolta saman ikäisiä nuoria aikuisia. Kaikissa kuvissa henkilöillä oli neutraali ilme ja he katsoivat suoraan kameraan. Kuvat rajattiin ympyrän muotoisiksi, jotta ne muistuttaisivat sosiaalisessa mediassa tyypil-lisiä profiilikuvia ja vaikuttaisivat näin tutkittaville uskottavilta (kuva 1). Kuvien koko oli 70 x 70 pikseliä.

Kasvokuvien lisäksi tutkittavat näkivät olettamiensa tekijöiden nimimerkit (kuva 1). Nimi-merkkejä oli yhteensä 12, ja ne valittiin yhdistämällä yleisimmät suomalaiset miesten ja naisten etunimet yleisimpien suomalaisten sukunimien alkuosiin (”Väestötietojärjestelmän suomalaiset nimi-aineistot”, 2019). Kolmessa lomakeversiossa molemmat nimimerkit viittasivat miestekijöihin, kolmessa molemmat viittasivat naistekijöihin ja kuudessa lomakkeessa nimet viittasivat siihen, että toinen tekijöistä on nainen ja toinen mies. Nimimerkit tasapainotettiin siten, että jokainen niistä esiintyi korkeintaan kerran kunkin toisen nimimerkin kanssa. Samassa lomakkeessa esiintyvien nimi-merkkien ilmiä muunneltiin hiukan, jotta ne eivät olisi täysin saman kaavan mukaisesti tehtyjä ja näin herättäisi tutkittavissa epäilyksiä tutkimuksen todellisesta tarkoituksesta.

Kuva 1: Kasvoärsykkeet ja nimimerkit. Kukin tutkittava näki toisen runon yhteydessä kasvokuvan ja toisen yhteydessä oletusprofiilikuvan. Esimerkki lomakkeesta, jossa sekä nimimerkit että kasvokuva viittaavat miestekijöihin.

Ärsykkeinä esitetyt runot tehtiin tutkimusryhmän yhteistyönä. Runojen kirjoittamiseen osallistui kolme henkilöä, jotta yksilöllinen kirjoitustyyli ei vaikuttaisi liikaa lopputulokseen. Runoista koetettiin tehdä tehtävänannon kannalta uskottavia, mutta jossain määrin kehoja, lisäämällä niihin esimerkiksi kirjoitusvirheitä. Runoista pyrittiin tekemään laadullisesti mahdollisimman yhteneviä. Ulkopuoliset arvioitsijat valitsivat neljän runon joukosta tutkimukseen kaksi sopivinta (taulukko 1). Tutkittavat antoivat palautetta kummastakin runosta, mutta heille painotettiin, ettei runoja tarvitse vertailla keskenään.

Taulukko 1: Tutkimukseen valitut runot

Runo A   Kaipaukseni sinua kohtaan on kuin valtava metsä auringon säteet eivät pääse tiheiden latvojen läpi tänne missä yksin pimeässä samoan, etsin suuntaa, vajoan kunnes eteeni tulee käänteentekevä este Tämän kukkulan ylihän olen kiivennyt ennenkin Miksi en kiipeäisi tällä kertaakin?
Runo B   Kaipaam sinua enemmän kuin koskaan mitään En yleensä muuta ajattelekaan melkein kuulen kuinka sielut itkevät omanikin itkisi mutta se ei jaksakaan itkeä enään se vain huutaa kovaa sinun perään Miksi lähdit, miksi jätit, tule taas

Mittarit

Tutkittavia pyydettiin antamaan kummastakin runosta palautetta vastaamalla seitsemään väittämään. Jatkossa väittämien avulla annettuihin palautteisiin viitataan termillä arviointi. Tutkittavat vastasivat väittämiin viisiportaisella Likert-asteikolla, jossa 1 tarkoitti täysin eri mieltä, 2 jonkin verran eri mieltä, 3 en osaa sanoa, 4 jonkin verran samaa mieltä ja 5 täysin samaa mieltä. Väittämistä kaksi mittasi affektiivista suhtautumista runoon ("Runo herättää myönteisiä tunteita" ja "Runo herättää kielteisiä tunteita"). Kaksi väittämää liittyi runon laatuun ja tehtävänannon noudattamiseen ("Runo on onnistunut" ja "Runo noudattaa tehtävänantoa"). Väittämät "Tekijä on älykäs" (Christie & Dill,

2016), ”Tekijä on kirjallisesti lahjakas” ja ”Tekijä on tehnyt runon huolellisesti” mittasivat suhtautumista runon kirjoittajaan. Väittämiin vastaamisen lisäksi tutkittavia pyydettiin kirjoittamaan vapaa kirjallinen palaute, jonka pituus oli korkeintaan 200 sanaa. Taustatietona tutkittavilta kysyttiin heidän ikänsä ja sukupuolensa.

Neljä ulkopuolista arvioitsijaa luokitteli kirjalliset palautteet niiden kielteisyyden perusteella. Tämä menetelmä valittiin aikaisemmissa tutkimuksissa käytettyjen lähestymistapojen pohjalta (esim. Lapidot-Lefler & Barak, 2012; Moore, Nakano, Enomoto & Suda, 2012; Santana, 2014). Yhden tutkittavan kirjallisia palautteita ei voitu arvioida, sillä hän antoi palautetta tutkimuksesta eikä palautetta runon kirjoittajalle. Arvioitavia kirjallisia palautteita oli lopulta yhteensä 91. Kielteisyttä arvioitiin viisiportaisella luokittelulla, jossa 1 tarkoitti erittäin myönteistä palautetta, 2 hieman myönteistä, 3 neutraalia, 4 hieman kielteistä ja 5 erittäin kielteistä palautetta. Arvioitsijoita ohjeistettiin tarkastelemaan nimenomaan palautteen sävyä eikä sitä, pitikö kirjoittaja runosta. Tällöin palaute, jossa esitettiin kritiikkiä, saattoi olla myönteinen, jos kritiikki oli esitetty rakentavasti (esim. Pidin runon vertauskuvallisuudesta. Runo kertoo kauniilla tavalla kaipauksesta ja sen yli pääsemisestä. Runossa jäi hieman uupumaan riittäminen. Eniten häiritsivät valitettavasti kirjoitusvirheet.”). Palaute luokiteltiin kielteiseksi, jos siinä oli esitelty perustelematonta kritiikkiä tai epäkohteliaita kommentteja kirjoittajasta (esim. ”Runo on aika valittava. Siitä ei saa kovin kypsää kuvaa. Kieli on hieman lapsellinen.”). Kunkin palautteen lopullinen kielteisyyden määrä oli keskiarvo neljän arvioitsijan arvioinneista.

Aineisto analysoitiin SPSS-tilasto-ohjelmalla (versio 25). Kasvojen vaikutusta arviointeihin analysoitiin riippuvien otosten *t*-testillä. Runojen keskinäisiä eroja analysoitiin myös riippuvien otosten *t*-testillä, sillä kukin tutkittava antoi palautetta kummastakin runosta. Kasvojen vaikutusta arviointeihin runoittain analysoitiin riippumattomien otosten *t*-testillä. Sekä kasvojen että runon vaikutusta kirjallisten palautteiden kielteisyteen analysoitiin riippuvien otosten *t*-testillä. Kasvojen vaikutusta kirjallisten palautteiden kielteisyteen runoittain analysoitiin riippumattomien otosten *t*-testillä. Arvioitsijareliabiliteettia tarkasteltiin ICC(2,4)-korrelaation avulla. Arvioitsijoiden välinen yhteneväisyys oli erinomainen ($r = .982, n = 4, p < ,001$).

TULOKSET

Taulukossa 2 on esitetty keskiarvot ja keskihajonnat kasvojen vaikutuksesta arviointeihin ($n = 92$). Arvioinneissa ei ollut merkitsevää eroa kasvot ja ei kasvoja -tilanteiden välillä missään väittämässä

(kaikki p -arvot $> ,194$). Jokaisen väittämän osalta riippuvien otosten t -testien tulokset on koottu taulukkoon 2.

Taulukko 2: Arviointien keskiarvot sekä keskihajonnat kasvot ja ei kasvoja -tilanteissa sekä riippuvien otosten t -testien tulokset. $n = 92$.

Väittäjä	Kasvot	\bar{x}	s	t	df	p -arvo
Runo on onnistunut	kyllä	3,66	1,12	-0,348	91	,729
	ei	3,72	1,05			
Tekijä on kirjallisesti lahjakas	kyllä	3,29	1,08	0,000	91	1,000
	ei	3,29	0,98			
Runo herättää kielteisiä tunteita	kyllä	2,65	1,20	1,106	91	,272
	ei	2,47	1,22			
Tekijä on tehnyt runon huolellisesti	kyllä	3,25	1,13	-0,628	91	,532
	ei	3,36	1,16			
Tekijä on älykäs	kyllä	3,27	0,83	-1,203	91	,232
	ei	3,40	0,79			
Runo herättää myönteisiä tunteita	kyllä	3,17	1,14	-1,309	91	,194
	ei	3,42	1,15			
Runo vastaa tehtävänantoon (riimiruno kaipauksesta)	kyllä	3,54	1,35	0,290	91	,772
	ei	3,50	1,22			

Koska tutkittavat antoivat palautetta kahdesta eri runosta, haluttiin selvittää, ovatko runot yhtä hyviä, ja jos eivät, voisiko kasvoilla olla erilainen vaikutus eri runoissa. Kaikkien väittämien osalta, yhtä lukuun ottamatta, runojen arvioinnit erosivat tilastollisesti merkitsevästi toisistaan (kaikki p -arvot $< ,001$). Runo A sai kaikissa näissä väittämissä myönteisemmän arvion kuin runo B. Väittämän ”Runo vastaa tehtävänantoon (riimiruno kaipauksesta)” arviointien keskiarvo oli runossa A 3,49 ($s = 1,30$) ja runossa B 3,57 ($s = 1,35$). Arvioinnit eivät eronneet tilastollisesti merkitsevästi toisistaan ($t_{(91)} = -,510$, $p = ,611$). Kummankin runon arviointien keskiarvot, keskihajonnat ja riippuvien otosten t -testien tulokset löytyvät taulukosta 3 (Liitteet).

Koska runoa A pidettiin parempana kuin runoa B, kasvojen vaikutusta arviointeihin analysoitiin vielä kummassakin runossa erikseen. Runossa A väittämässä ”Tekijä on kirjallisesti lahjakas” arvioinnit olivat kasvot-tilanteessa merkitsevästi parempia kuin ei kasvoja -tilanteessa ($n = 36$ vs. 56 , $\bar{x} = 3,92$ vs. $3,45$, $t_{(91)} = 2,522$, $p = ,013$). Muissa väittämissä tilanteiden välillä ei ollut tilastollisesti

merkitsevää eroa (kaikki p -arvot $> ,119$). Arviointien keskiarvot, keskihajonnat ja riippumattomien otosten t -testien tulokset löytyvät kokonaisuudessaan taulukosta 4 (Liitteet).

Runossa B väittämässä ”Tekijä on kirjallisesti lahjakas” arvioinnit olivat merkitsevästi parempia kasvot-tilanteessa kuin ei kasvoja -tilanteessa ($n = 56$ vs. 36 , $\bar{x} = 3,16$ vs. $1,01$, $t_{(90)} = 2,199$, $p = ,030$). Väittämässä ”Tekijä on tehnyt runon huolellisesti” annettiin tilastollisesti merkitsevästi parempia arviointeja kasvot kuin ei kasvoja -tilanteessa ($\bar{x} = 3,23$ vs. $2,72$, $t_{(90)} = 2,008$, $p = ,048$). Lisäksi väittämässä ”Runo herättää myönteisiä tunteita” kasvot-tilanteessa annetut arvioinnit erosivat tilastollisesti merkitsevästi ei-kasvoja tilanteen arvioinneista ($\bar{x} = 3,02$ vs. $2,50$, $t_{(90)} = 2,283$, $p = ,025$). Muissa väittämissä arvioinneissa ei ollut merkitsevää eroa kasvot ja ei kasvoja -tilanteiden välillä (kaikki p -arvot $> ,257$). Kaikkien väittämien keskiarvot, keskihajonnat ja riippumattomien otosten t -testien tulokset on koottu taulukkoon 5 (Liitteet).

Kirjallisten palautteiden kielteisyyden keskiarvo oli kasvot-tilanteessa $2,65$ ($s = 1,02$, $n = 91$) ja ei kasvoja -tilanteessa $2,69$ ($s = 0,99$, $n = 91$). Kasvojen näkemisellä ei ollut tilastollisesti merkitsevää vaikutusta kirjallisen palautteen kielteisyteen ($t_{(90)} = 0,263$, $p = ,794$). Runojen eroja analysoitaessa runon B kirjallisten palautteiden kielteisyyden keskiarvo oli $4,09$ ($s = 0,96$, $n = 91$) ja runon A $2,24$ ($s = 0,85$, $n = 91$). Runolle B annetut kirjalliset palauteet arvioitiin kielteisemmiksi kuin runolle A annetut palauteet ($t_{(90)} = 7,071$, $p < ,001$, $n = 91$). Kasvojen vaikutusta kirjallisten palautteiden kielteisyteen analysoitiin vielä runoittain. Runossa A kasvot-tilanteen keskiarvo oli $2,15$ ($s = 0,90$, $n = 36$) ja ei kasvoja -tilanteessa keskiarvo oli $2,30$ ($s = 0,82$, $n = 55$). Tilanteiden välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa ($t_{(89)} = 0,871$, $p = ,386$). Runossa B kasvot-tilanteen keskiarvo oli $2,98$ ($s = 0,96$, $n = 55$) ja ei kasvoja -tilanteessa keskiarvo oli $3,27$ ($s = 0,95$, $n = 36$). Tilanteiden välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa ($t_{(89)} = 1,441$, $p = ,153$).

POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, vaikuttaako palautteensaajan kasvokuvan näkeminen tälle annetun palautteen laatuun. Tutkittavia pyydettiin antamaan palautetta kahdesta eri runosta. Palauteet annettiin Internetissä arvioimalla Likert-asteikollisia väittämiä sekä kirjoittamalla vapaa kirjallinen palaute. Tutkittavat näkivät toisen runon yhteydessä olettamansa tekijän kasvokuvan sekä tämän nimimerkin ja toisen runon yhteydessä nimimerkin sekä kasvottoman oletusprofiilikuvan. Tutkittaville uskoteltiin, että heidän antamansa palaute välitetään myöhemmin runojen tekijöille – palautteella oli siis selkeä kohde. Aikaisemman tutkimuksen perusteella hypoteesina oli, että palaute

olisi kielteisempää tilanteissa, joissa tutkittavat eivät nähneet runon yhteydessä tekijän kasvokuvaa, kuin tilanteissa, joissa he näkivät tekijän kasvokuvan.

Palautteensaajan kasvojen näkemisellä ei ollut tilastollisesti merkitsevää vaikutusta annetun palautteen kielteisyyteen, kun kumpaakin runoa tarkasteltiin yhdessä (Runo A ja B ks. taulukko 1 s. 9). Kun runoista A ja B annettuja arviointeja sekä kirjallisia palautteita verrattiin keskenään, havaittiin, että runoa A oli palautteiden perusteella pidetty selkeästi parempana kuin runoa B. Kasvokuvan vaikutus arviointien kielteisyyteen havaittiin runossa A yhdessä väittämässä ”Tekijä on kirjallisesti lahjakas”. Arvioinnit olivat kielteisempiä, kun palautteensaajan kasvokuvaa ei nähty, verrattuna tilanteisiin, joissa kasvokuva oli näkyvillä. Heikommaksi arvioidun runon B osalta kasvojen vaikutus arviointien kielteisyyteen ilmeni sen sijaan kolmessa väittämässä, jotka olivat ”Tekijä on tehnyt runon huolellisesti”, ”Runo herättää myönteisiä tunteita” ja ”Tekijä on kirjallisesti lahjakas”. Hypoteesin mukaisesti arvioinnit olivat kielteisempiä tilanteissa, joissa tutkittavat eivät nähneet kasvokuvaa, kuin tilanteissa, joissa he näkivät kasvokuvan. Heikommaksi arvioidussa runossa B kasvojen vaikutus palautteen kielteisyyteen ilmeni selkeämmin kuin paremmaksi arvioidussa runossa A. Tulos antaa mielenkiintoisia viitteitä siitä, että kun toisten ihmisten töitä arvioidaan, arvioitavan työn laadulla saattaisi olla vaikutusta siihen, kuinka voimakkaasti kasvot vaikuttavat arviointiin.

Kasvojen näkeminen vaikutti erityisesti tekijästä tehtyihin arviointeihin runoa koskevien arviointien sijaan. Kasvokuva ei siis näyttänyt muuttavan kokemusta runon laadusta tai hyvyydestä vaan kasvokuva vaikutti siihen, miten kirjoittajaan suhtauduttiin. Kummassakin runossa annettiin palautetta, että palautteensaaja olisi kirjallisesti lahjakkaampi, kun nähtiin kasvot, verrattuna tilanteeseen, jossa kasvoja ei nähty. Lisäksi heikommaksi arvioidussa runossa B runon tekijän arvioitiin tehneen runo huolellisemmin, kun nähtiin kasvot, verrattuna tilanteeseen, jossa kasvoja ei nähty. Christie & Dill (2016) tarkastelivat tutkimuksessaan anonymiteetin vaikutusta kanssaopiskelijoista tehtyihin arviointeihin. He havaitsivat, että arvioinnit vertaisopiskelijasta olivat myönteisempiä, kun sekä arvioitsijat että arvioitavat olivat tunnistettavia, verrattuna tilanteeseen, jossa kummatkin olivat anonyymeja eli täysin tunnistamattomia. Heidän tutkimuksessaan toisesta ihmisestä tehtyyn arviointiin oli liitetty myös väittämiä tämän mielipiteen hyödyllisyydestä. Mielipiteen hyödyllisyydestä tehty arviointi ei kuitenkaan suoranaisesti ole henkilöstä tehty arviointi. Nyt tehdyn tutkimuksen tulokset lisäsivät tietämystä siitä, että kasvokuva voisi olla tekijä, joka vaikuttaa erityisesti henkilöstä tehtyihin arviointeihin.

Kasvokuvan poissaolo laski runon herättämiä myönteisiä tunteita runossa B verrattuna tilanteeseen, jossa kasvokuva oli näkyvillä. Samaa ei kuitenkaan huomattu runossa A. Kiinnostavaa oli, että kummankaan runon ei koettu herättävän kielteisiä tunteita, eikä kasvokuvalla ollut vaikutusta kielteisten tunteiden ilmenemiseen. Selityksenä havainnolle voi olla, että myönteiset ja kielteiset

tunteet eivät ole saman ulottuvuuden vastakkaisia ääripäitä, vaan niiden ilmeneminen on toisistaan riippumatonta (katsaus Russell & Carroll, 1999). Myönteisen affektin tunteiksi määritellään esimerkiksi innostuneisuus, kiinnostus ja inspiraatio, kun taas kielteiseen affektiin kuuluvat esimerkiksi hermostuneisuuden, häpeän ja ärtyvyyden tunteet (Watson, Clark & Tellegen, 1988). Tässä tutkimuksessa myönteistä ja kielteistä affektia ei jaoteltu tarkemmin alakohtiin. Runoja ei ilmeisesti koettu niin vahvoiksi ärsykkeiksi, että ne olisivat ylipäätään herättäneet voimakkaita kielteisen affektin tunteita. Paremmaksi arvioidun runo A koettiin herättävän myönteisiä tunteita, mutta sen sijaan huonommaksi arvioidun runon B ei koettu herättävän myönteisiä tunteita. Huonona pidetty runo laski myönteisiä tunteita, jotka saattoivat olla esimerkiksi inspiraatiota tai innostusta, mutta huono runo ei kuitenkaan herättänyt kielteisiä tunteita. Lisäksi runon laadulla näytti olevan vaikutusta siihen, miten kasvokuva vaikutti myönteisten tunteiden kokemiseen. Runossa B tilanteissa, joissa kasvokuva ei nähty, runon koettiin herättävän vähemmän myönteisiä tunteita kuin tilanteissa, joissa kasvokuva nähtiin.

Aikaisemmissa tutkimuksissa on tarkasteltu sosiaalisia vihjeitä, jotka vaikuttavat erityisesti kielteiseen käyttäytymiseen Internetissä, kuten vihamieliseen kommentointiin keskustelupalstoilla. Kielteiseen käyttäytymiseen voimakkaimmin vaikuttaviksi tekijöiksi on havaittu tekijän anonymiteetti sekä näköyhteyden ja katsekontaktin puuttuminen (Lapidot-Lefler & Barak, 2012). Teon kohteen anonymiteetin taas on havaittu lisäävän kielteistä käyttäytymistä tätä kohtaan (Yam & Reynolds, 2016). Teon kohteesta saatavan yksilöivän tiedon vaikutusta käyttäytymiseen on tarkasteltu myönteisen käyttäytymisen osalta laajasti. Tutkimuksissa on havaittu, että erityisesti teon kohteen valokuvan näyttäminen on tekijä, joka lisää myönteistä käyttäytymistä tätä kohtaan (Lee & Feeley, 2016). Tämä tutkimus antaa viitteitä siitä, että teon kohteen kasvokuvan näkeminen on mahdollisesti tekijä, joka vähentää myös kielteistä käyttäytymistä. Kielteiseen käyttäytymiseen Internetissä ei siis vaikuta pelkästään se, tietääkö tekijä pysyvänsä anonyymina tai näkymättömänä, vaan myös teon kohteesta saatavalla tiedolla on merkitystä.

Kasvojen havaitseminen on aikaisemmissa tutkimuksissa liitetty tärkeäksi osaksi dehumanisaatiota (Fincher, Tetlock & Morris, 2017; Hugenberg ym. 2016). Dehumanisaatio tarkoittaa sitä, että toisella ihmisellä tai ihmisryhmällä ei havaita inhimillisyyteen keskeisesti kuuluvia piirteitä, mikä saattaa altistaa kielteiselle käyttäytymiselle näitä kohtaan (Haslam, 2014). Silloin kun toisella havaitaan inhimillisyyden piirteitä, otetaan huomioon tämän yksilöllisyys, ajatukset ja tunteet, ja pystytään myös tuntemaan empatiaa toista kohtaan (Haslam, 2014). Jos näitä piirteitä ei havaita, empatian tunteminen toista kohtaan on hankalampaa. Mahdollisesti kasvojen havaitseminen kuvassa

herätti tai voimisti empatiaa palautteensaajaa kohtaan, jolloin tätä haluttiin kohdella hyvin, tässä tilanteessa antamalla ystävällistä palautetta. Päinvastoin taas, kun kasvoja ei nähty, empatia ei välttämättä herännyt yhtä voimakkaasti, jolloin kielteisen palautteen antaminen koettiin helpommaksi.

Tutkimuksen vahvuudet, rajoitukset ja jatkotutkimus

Tutkittaville uskoteltiin, että tutkimuskohteena oli ihmisten suhtautuminen näiden saamaan palautteeseen. Tutkittavat uskoivat, että runon yhteydessä näytetyt kasvokuvat olivat runojen tekijöistä, ja että heidän antamansa palaute tullaan välittämään myöhemmin näille tekijöille. Tutkittavat olettivat siis antavansa palautetta varsinaisille tutkittaville, joiden suhtautuminen palautteeseen olisi tutkimuskohteena. Koeasetelmaa voidaan pitää siltä osin onnistuneena, ettei kukaan tutkittavista raportoinut ymmärtäneensä varsinaista tutkimuskohdetta tutkimusta tehdessään. Näin kokeellisen tutkimuksen avulla pystyttiin tarkkarajaisesti arvioimaan kasvokuvan vaikutusta palautteen laatuun.

Ärsykkeinä käytetyt runot erosivat keskenään laadultaan merkittävästi, jolloin niiden keskinäiset erot peittivät kasvojen vaikutuksen koko aineistossa. Tästä syystä aineisto analysoitiin runoittain. Näissä analyyseissa otoskoko puolittui, eikä kasvot ja ei kasvoja -tilanteissa ollut yhtä paljon tutkittavia (Runo A: kasvot $n = 36$, ei kasvoja $n = 56$, Runo B: kasvot $n = 56$, ei kasvoja $n = 36$). Toisaalta runojen laatuero toivat mielenkiintoisen lisähavainnon siitä, että arvioitavan kohteen laadulla voisi olla merkitystä kasvojen vaikutukseen, sillä heikommaksi arvioidussa runossa teon kohteen kasvojen näkemisellä oli vaikutusta useampaan väittämään kuin paremmassa runossa. Vastaisuudessa olisi tärkeää selvittää, miksi kasvojen vaikutus oli selkeämpi huonon kuin hyvän työn kohdalla ja voisiko työn laatu olla tekijä, joka muuttaa kasvojen näkemisen vaikutusta käyttäytymiseen.

Tutkimuksen aineisto kerättiin useiden suomalaisten yliopistojen opiskelijajärjestöjen sähköpostilistojen kautta, jolloin etuna oli se, että otokseen saatiin osallistujia ympäri Suomea. Otoksen edustavuutta kuitenkin rajoitti se, että hyvin mahdollisesti valtaosa tutkittavista oli korkeakouluopiskelijoita. Vastajien koulutustaustaa ei kysytty tutkimuksen yhteydessä. Lisäksi otoksen rajoitteita olivat sukupuoli- ja ikäjakauma. Tutkittavista 71 % oli alle 25-vuotiaita ja enemmistö (72 %) oli naisia. Toisaalta nuorissa ikäluokissa Internetin käyttö on hyvin suosittua, sillä lähes kaikki alle 34-vuotiaat käyttävät Internetiä päivittäin (Tilastokeskus, 2018). Tämän takia erityisesti nuorten ihmisten Internetissä käyttäytymiseen vaikuttavien tekijöiden selvittäminen on tärkeää. Kuitenkin

myös ikäryhmien välisessä vertailussa saataisiin kiinnostavaa lisätietoa siitä, onko Internet-käyttämiseen vaikuttavissa tekijöissä eroja ikäryhmien välillä.

Aikaisemmissa tutkimuksissa, joissa on tarkasteltu muun muassa tekijän anonymiteetin vaikutusta vihamieliseen kommentointiin Internetissä, kommentit on kerätty todellisilta sivustoilta. Tästä syystä kirjallisia kommentteja on ollut huomattavasti enemmän kuin tässä tutkimuksessa – jopa tuhansia (Moore, Nakano, Enomoto & Suda, 2012; Santana, 2014). Tulevaisuudessa kasvojen näkemisen vaikutusta käyttäytymiseen Internetissä olisi arvokasta tutkia luonnollisissa ympäristöissä, jolloin myös käyttäjien tuottamaa materiaalia olisi runsaasti saatavilla. Hyviä tutkimuskohteita voisivat olla esimerkiksi sosiaalisen median sivustot, jotka tarjoavat käyttäjälle mahdollisuuden ladata tai olla lataamatta omaa profiilikuvaansa. Tulevaisuudessa voisi myös hyödyntää tekoälyä osana kirjallisen materiaalin luokittelua, kuten joissakin aikaisemmissa tutkimuksissa on tehty (Moore, Nakano, Enomoto & Suda, 2012; Paskuda & Lewkowicz, 2017).

Lopuksi

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, mikä merkitys teon kohteen kasvojen näkemisellä on käyttäytymiseen Internetissä. Tutkimuksessa tarkasteltiin, onko palautteensaajan kasvokuvan näkemisellä vaikutusta siihen, kuinka kielteistä palautetta tälle annetaan. Aikaisemmissa tutkimuksissa on tarkasteltu teon kohteen anonymiteetin vaikutusta käyttäytymiseen, mutta tutkimusta ei juurikaan ole tehty Internet-ympäristössä. Tämä tutkimus antoi lisätietoa siitä, että erityisesti teon kohteen kasvokuva olisi mahdollisesti tekijä, joka vaikuttaa käyttäytymiseen. Kasvokuva vaikutti etenkin palautteensaajasta tehtyihin arvioihin. Arviot olivat kielteisempiä, kun palautteensaajan kasvokuvaa ei ollut näkyvillä, verrattuna tilanteeseen, jossa kasvokuva oli näkyvillä. Tutkimus antoi myös viitteitä siitä, että arvioitavan materiaalin laadulla saattaisi olla merkitystä siihen, miten voimakkaasti kasvojen näkeminen vaikuttaa käyttäytymiseen, sillä heikommaksi arvoidussa runossa kasvokuva vaikutti arviointeihin selkeämmin kuin paremmaksi arvoidussa runossa.

Yhä isompi osa työnteosta, opiskelusta ja vapaa-ajanvietosta tapahtuu Internetin välityksellä. Päivän aikana olemme yhteydessä lukuisiin tuttuihin ja tuntemattomiin ihmisiin Internetin avulla. Tekstit, kuvat tai edes videot eivät kuitenkaan pysty välittämään täsmälleen samaa informaatiota kuin kasvokkainen vuorovaikutus. Tästä syystä on tärkeää selvittää, mitkä tekijät ovat merkityksellisiä siinä, miten suhtaudumme toisiin ihmisiin tai käyttäydymme heitä kohtaan, kun toisista

saatava tieto on rajoitettua. Tulevaisuudessa Internetin käyttö arjessa ei varmasti ole vähentymässä, vaan luultavasti siitä tulee yhä merkittävämpi osa elämäämme.

LÄHTEET

- Barlett, C. P., Gentile, D. A. & Chew. C. (2016). Predicting cyberbullying from anonymity. *Psychology of Popular Media Culture*, 5(2), 171–180. Doi: 10.1037/ppm0000055
- Bastian, B., Jetten, J., & Radke, H. (2012). Cyber-dehumanization: Violent video game play diminishes our humanity. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48(2), 486–491. Doi: 10.1016/j.jesp.2011.10.009
- Beran, T. & Li, Q. (2007) The Relationship between cyberbullying and school bullying. *Journal of Student Wellbeing*, 1(2), 15–33. Doi: 10.21913/JSW.v1i2.172
- Christie, C. & Dill, E. (2016). Evaluating peers in cyberspace: The impact of anonymity. *Computers in Human Behavior*, (55), 292–299. Doi: 10.1016/j.chb.2015.09.024
- Dempsey, A. G., Sulkowski, M. L., Nichols, R. & Storch, E. A. (2009). Differences between peer victimization in cyber and physical settings and associated psychosocial adjustment in early adolescence. *Psychology in the Schools*, 46(10). Doi: 10.1002/pits.20437
- Didden, R., Scholte, R. H. J., Korzilius, H., de Moor, J. M., Vermeulen, A., O'Reilly, M., ... Lancioni, G. E. (2009). Cyberbullying among students with intellectual and developmental disability in special education settings. *Developmental Neurorehabilitation*, 12(3), 146–151. Doi: 10.1080/17518420902971356
- Douglas, K. M. (2010) Deindividuation. Teoksessa Ronald. J. L. *Encyclopedia of Identity*. SAGE Publications: Los Angeles
- Fincher, K. M., Tetlock, P. E., & Morris, M. W. (2017). Interfacing with faces: Perceptual humanization and dehumanization. *Current Directions in Psychological Science*, 26(3), 288–293. Doi: 10.1177/0963721417705390
- Grusec, J., Davidov, M. & Lundell, L. (2002). Prosocial and helping behavior. Teoksessa Smith, P & Hart, C. Davidov, M. & Lundell, L. *Blackwell Handbooks of Developmental Psychology. Blackwell Handbook of Social Development*. Malden: Blackwell Publishing
- Haslam, N., & Loughnan, S. (2014). Dehumanization and infrahumanization. *Annual Review of Psychology*, 65(1), 399–423. Doi: 10.1146/annurev-psych-010213-115045
- Howard, C. D., Barret, A. F. & Frick, T. W. (2010). Anonymity to promote peer feedback: pre-service teachers' comments in asynchronous computer-mediated-communication. *J. Educational Computing Research*, 43(1), 89–112. Doi: 10.2190/EC.43.1.f

- Hugenberg, K., Young, S., Rydell, R., Almaraz, S., Stanko, K., See, P., & Wilson, J. (2016). The face of humanity: configural face processing influences ascriptions of humanness. *Social Psychological and Personality Science*, 7(2), 167–175. Doi: 10.1177/1948550615609734
- Joinson, A. N. (2007) Disinhibition and the internet. Teoksessa Gackenbach, J. (2007) *Psychology and the internet: intrapersonal, interpersonal and transpersonal implications*. San Diego: Elsevier Academic Press.
- Keipi, T., Oksanen, A. & Räsänen, P. (2014). Who prefers anonymous self-expression online? A survey-based study of Finns aged 15–30 years. *Information, Communication & Society*, 18(6), 717–732. Doi: 10.1080/1369118X.2014.991342
- Kogut, T., & Ritov, I. (2005). The "identified victim" effect: An identified group, or just a single individual? *Journal of Behavioral Decision Making*, 18(3), 157–167. Doi: 10.1002/bdm.492
- Lapidot-Lefler, N. & Barak, A. (2012) Effects of anonymity, invisibility, and lack of eye-contact on toxic online disinhibition. *Computers in Human Behavior*, 28(2), 434–443. Doi: 10.1016/j.chb.2011.10.014
- Lee, S., & Feeley, T. H. (2016). The identifiable victim effect: a meta-analytic review. *Social Influence*, 11(3), 199–215. Doi: 10.1080/15534510.2016.1216891
- Li, L. (2017) The role of anonymity in peer assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 42(4), 645–656. Doi: 10.1080/02602938.2016.1174766
- Lindfors, P. L., Kaltiala-Heino, R. & Rimpelä, A. H. (2012). Cyberbullying among Finnish adolescents – a population-based study. *BMC Public Health*, 12(1027) Doi:10.1186/1471-2458-12-1027
- McKenna, K. Y. A., & Bargh, J. A. (2000). Plan 9 From Cyberspace: The Implications of the Internet for Personality and Social Psychology. *Personality and Social Psychology Review*, 4(1), 57–75. Doi: 10.1207/S15327957PSPR0401_6
- Moore, M. J., Nakano, T., Enomoto, A. & Suda, A. (2012). Anonymity and roles associated with aggressive posts in an online forum. *Computers in Human Behavior*, 28(3), 861–867. Doi: 10.1016/j.chb.2011.12.005
- Paskuda, M., & Lewkowicz, M. (2017). Anonymity interacting with participation on a Q&A site. *AI & SOCIETY*, 32(3), 369–381. Doi: 10.1007/s00146-016-0660-9
- Patchin, J. W. & Hinduja, S. (2010). Cyberbullying and self-esteem. *Journal of School Health*, 80(12), 614–621. Doi: 10.1111/j.1746-1561.2010.00548.x
- Psychological Image Collection at Stirling (PICS). Haettu 11.12.2019 osoitteesta pics.stir.ac.uk
- Russell, James & Carroll, James. (1999). On the bipolarity of positive and negative affect. *Psychological Bulletin*, 125(1), 3–30. Doi: 10.1037/0033-2909.125.1.

- Salmivalli, C. & Sainio, M. & Hodges, E. V. (2013). Electronic victimization: correlates, antecedents, and consequences among elementary and middle school students. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 42(4), 442–453. Doi: 10.1080/15374416.2012.759228.
- Santana, A. D. (2014), Virtuous or vitriolic: The effect of anonymity on civility in online newspaper reader comment boards. *Journalism Practice*, 8(1), 18–33.
Doi: 10.1080/17512786.2013.813194
- Small, D. A., & Loewenstein, G. (2003). Helping a victim or helping the victim: Altruism and identifiability. *Journal of Risk and Uncertainty*, 26, 5–16. Doi: 10.1023/A:1022299422219
- Small, D. A., Loewenstein, G., & Slovic, P. (2007). Sympathy and callousness: The impact of deliberative thought on donations to identifiable and statistical victims. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 102, 143–153. Doi: 10.1016/j.obhdp.2006.01.005
- Suler, J. (2004). The online disinhibition effect. *Cyberpsychology & Behavior*, 7(3), 321–326. Doi: 10.1089/1094931041291295
- Tilastokeskus (2018): Väestön tieto- ja viestintätekniiikan käyttö. 1. Suomalaisten internetin käyttö 2018 – viestintää, asiointia, tiedonhakua ja medioiden seuraamista. Haettu 8.2.2020 osoitteesta http://www.stat.fi/til/sutivi/2018/sutivi_2018_2018-12-04_kat_001_fi.html
- Treviño, L. K., Weaver, G. R., & Reynolds, S. J. (2006). Behavioral ethics in organizations: a review. *Journal of Management*, 32(6), 951–990. Doi: 10.1177/0149206306294258
- Väestötietojärjestelmän suomalaisten nimiaineistot (2019). Haettu 13.12.2019 osoitteesta <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/none>
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063–1070. Doi: 10.1037/0022-3514.54.6.1063
- Yam, K., & Reynolds, S. (2016). The effects of victim anonymity on unethical behavior. *Journal of Business Ethics*, 136(1), 13–22. Doi: 10.1007/s10551-014-2367-5
- Zimbardo, P.G. (1969) The human choice: Individuation reason and order versus deindividuation impulse and chaos. Teoksessa Arnold, W. J. & Devine, D. *Nebraska Symposium on Motivation*, University of Nebraska Press: Lincoln

LIIKTEET

Taulukko 3: Runojen A ja B arviointien keskiarvot ja keskihajonnat sekä riippuvien otosten *t*-testien tulokset. (Kasvot ja ei kasvoja -tilanne $n = 92$)

Väittäjä	Runo	\bar{x}	s	t	df	p -arvo
Runo on onnistunut	A	4,02	0,85	4,734	91	,000***
	B	3,37	1,18			
Tekijä on kirjallisesti lahjakas	A	3,63	0,90	4,395	91	,000***
	B	2,97	1,07			
Runo herättää kielteisiä tunteita	A	2,22	1,12	-4,346	91	,000***
	B	2,90	1,23			
Tekijä on tehnyt runon huolellisesti	A	3,61	1,02	3,616	91	,000***
	B	3,03	1,21			
Tekijä on älykäs	A	3,51	0,76	3,536	91	,001***
	B	3,14	0,82			
Runo herättää myönteisiä tunteita	A	3,75	0,97	5,746	91	,000***
	B	2,82	1,12			
Runo vastaa tehtävänantoon (riimiruno kaipauksesta)	A	3,49	1,30	-0,510	91	,611
	B	3,57	1,35			

*** $p < ,001$

** $p < ,01$

Taulukko 4: Runon A arviointien keskiarvot ja keskihajonnat kasvot ja ei kasvoja -tilanteissa sekä riippumattomien otosten *t*-testien tulokset. (Kasvot-tilanne $n = 36$, ei kasvoja -tilanne $n = 56$)

Väittäjä	Kasvot	\bar{x}	s	t	df	p -arvo
Runo on onnistunut	kyllä	4,19	0,86	1,573	90	,119
	ei	3,91	0,84			
Tekijä on kirjallisesti lahjakas	kyllä	3,92	0,94	2,522	90	,013*
	ei	3,45	0,83			
Runo herättää kielteisiä tunteita	kyllä	2,17	1,00	-0,347	90	,729
	ei	2,25	1,20			

Tekijä on tehnyt runon huolellisesti	kyllä	3,75	1,08	1,071	90	,287
	ei	3,52	0,97			
Tekijä on älykäs	kyllä	3,64	0,72	1,295	90	,199
	ei	3,43	0,78			
Runo herättää myönteisiä tunteita	kyllä	3,83	0,85	0,660	90	,511
	ei	3,70	1,04			
Runo vastaa tehtävänantoon (riimiruno kaipauksesta)	kyllä	3,50	1,32	0,064	90	,949
	ei	3,48	1,29			

* $p < ,05$

Taulukko 5: Runon B arviointien keskiarvot ja keskihajonnat kasvot ja ei kasvoja -tilanteissa sekä riippumattomien otosten t -testien tulokset. (Kasvot-tilanne $n = 56$, ei kasvoja -tilanne $n = 36$).

Väittämä	Kasvot	\bar{x}	s	t	df	p -arvo
Runo on onnistunut	kyllä	3,48	1,21	1,140	90	,257
	ei	3,19	1,14			
Tekijä on kirjallisesti lahjakas	kyllä	3,16	1,08	2,199	90	,030*
	ei	2,67	1,01			
Runo herättää kielteisiä tunteita	kyllä	2,80	1,27	-0,957	90	,341
	ei	3,06	1,17			
Tekijä on tehnyt runon huolellisesti	kyllä	3,23	1,22	2,008	90	,048*
	ei	2,72	1,14			
Tekijä on älykäs	kyllä	3,21	0,82	1,066	90	,289
	ei	3,03	0,81			
Runo herättää myönteisiä tunteita	kyllä	3,02	1,15	2,283	90	,025*
	ei	2,50	1,00			
Runo vastaa tehtävänantoon (riimiruno kaipauksesta)	kyllä	3,66	1,35	0,848	90	,399
	ei	3,42	1,34			

* $p < ,05$